

Jakter ryper i havvgapet

Nye jaktmarker: Nedgangen i rypebestanden er stor, og merkes aller best i Troms. Ekspertene ønsker forbud, men jaktguide Eirik Bræin Gikling mener et totalforbud er unødvendig. I stedet tar han nå havområdene i bruk for å ta jakten til nye og uoppdagede steder.

REISELIV

RUNE ENDRESEN OG
INGUN A. MÆHLUM (FOTO)
ARNØYA I TROMS

Et skudd dunderer gjennom luften. Like etter blir harens bløte, hvite pels farget rød av blod, idet turleder Eirik Bræin Gikling i eventfirmaet Farout snitter opp buken.

Ryperi i retur

Stedet er Akkarvik på Arnøya i Troms. Tidligere et livskraftig fiskerisamfunn, nå er det bare 12 fastboende igjen. Dette er rammen rundt en litt anner-

ledes rype- og småviltjakt, der fire kamerater fra Sunndalsøra, prøver jaktlykken i fjæra.

Årets rypejakt bærer bud om en bestand som er under press. Størst nedgang i bestanden er det i Troms og de nordlige delene av Nordland, viser tellingene til Statskog. Kollaps i smågnagerbestanden på forsommeren har gjort at rovdyrene og fugler spiser rypekyllinger. Derfor er det innført kvotejakt. Hver jeger får skyte to liryper og tre fjellryper per dag i Nordland og Troms.

- I indre deler av Troms var det dårlig ifjor også, men i år er det svært nedslående i hele fylket, sier Jo Inge Breisjøberget

i Statskog, men utelukker likevel ikke at det kan være andre lokale forhold på øyene.

- Tellingene gir oss ganske gode tall for hvordan bestanden er før jakta starter, men vi vet fortsatt for lite om jakttrykket og hvor mye som tas ut. Det gjelder særlig i de nordlige fylkene, sier Breisjøberget.

- Hadde det vært opp til meg, hadde jeg forbudt rypejakta fra nå av og ut jaktseongen.

Særlig i Nord-Norge, bør de få rypene

som er igjen, få lov til å leve og øke bestanden til neste år, sier rypeekspert og professor ved Universitetet i Oslo, Johan B. Steen til Aftenposten.

Rypejakten har nå pågått i en drøy måned. Ifjor ble det felt litt over 300.000 ryper nasjonalt, mot 500.000 for åtte-ti år siden.

Pubuten skjenke- og røykelov

Rundt 500.000 nord-

menn deltar i rypejakten hvert år. For de fire vennene koster årets jakttur 2300 kroner dagen, pluss flybillett. Seilturen starter i Tromsø, der lunsj av steinovnsbrød, pecorinoost og salame picante blir skyllet ned med whisky og prat om GPS, kvinner, jobb og jakt.

- Jakt på en øy kombinert med en seiltur var en idé jeg tente på med en gang, sier Inge Mellemseter, til daglig prosjektleder i StatoilHydro ved en av Oseberg-plattformene.

- Jakt er en lidenskap som er vanskelig å styre, sier Ola Ulvund, til daglig

Færrest ryper i Troms

10-15 ryper per kvadratkilometer blir sett på som et minstemål for at sesongen kan kunne kalles et normalår. I år ligger jaktområdene i Troms et godt stykke under det nivået.

Jaktruten

■ **Torsdag:** Seilte fra Tromsø til Akkarvika på Arnøya.

■ **Fredag:** Jegerne jaktet på Trolltind på Arnøya. Om kvelden gikk de til Uløybukt på Uløya.

■ **Lørdag:** Jegerne jaktet fra Uløybukt til Storvika og ble plukket opp der av båten. Deretter gikk ferden til Nord Lenangen om kvelden.

■ **Søndag:** Jegerne jaktet på Rundfjellet i Nord Lenangen. Deretter retur til Tromsø.

20©08 Dagens Næringsliv grafikk/Kilde: Jeppesen/Statens kartverk

- Altevann i Bardu: 5 (3-9) ryper per kvadratkilometer, mot 17 i fjor.
- Svandalen i Tranøy: 11 (5-26) ryper per kvadratkilometer, mot 15 i fjor.
- Reisa vann i Nordsreisa: 2 (1-5) ryper per kvadratkilometer, mot 3 i fjor.
- Norddalen i Narvik: 2 (1-3) ryper per kvadratkilometer, mot 9 i fjor.
- Sandnesdalen i Kvænangen: 1 (1-3) rype per kvadratkilometer, mot 30 i fjor.
- Kongsvikdalen i Harstad: ikke taksert i år. (25 ryper per kvadratkilometer i fjor.)

Statskog forvalter småviltjakt på statens grunn i Troms og nordlige Nordland til og med Ballangen.

Totalt er det nesten 13 millioner dekar som kan benyttes til småviltjakt.

Jakttider

- **Lirype, fjellrype:** 10.9.-15.03. (Unntak: Harstad og Kvæfjord 10.9.-23.12, Tjeldsund og Lødingen 10.09.-28/29.02).
- **Storfugl og orrfugl:** 10.9.-23.12.
- **Hare:** 10.9.-15.3. (Unntak: Tjeldsund og Lødingen 10.9.-28/29.2)
- **Villmink:** Hele året
- **Rødrev:** 15.7.-15.4.

20©08 Dagens Næringsliv grafikk/Kilde: Statskog

administrerende direktør i Hydro-leverandør Storvik as, og som jakter fra august til lille julaften.

Etter fem timer når motorseileren «Fri Flyt» Akkarvik. Den lokale puben er åpen 24 timer i døgnet, det er alltid varmt og musikken står på, det er ulåst, og siden puben er å betrakte som et hjem tas hverken røykeloven eller skjenkeloven spesielt alvorlig.

– Puben er ulåst, men tørrfiskboden med noen få fisker i er stengt med hengelås, kommenterer Mellemseter lattermildt.

«Ikke tro på totalforbud

– Skitt jakt, husk at det er premie for beste skrøne i kveld, sier

Inge Mellemseter med et flir.

Jaktlaget har fordelt seg på to ulike fjellpartier og med havet på alle kanter. Teoriene om hvor rypene befinner seg er mange. Fire timer senere, etter å ha passert knuste skall av rypekyllinger, prøvd ulike terreng, skutt en hare, røykt både «havrøyk» og «fjellrøyk», drukket fjellvann, sett tørre rypefjær, og observert rovfuglen som sirkler over de antatt beste områdene, begynner mismotet å bre seg:

– Det var dødt gitt, dette er ikke helt normalt, sier turlleder Bræin Gikling, men trøster seg med at han også tidligere har opplevd at det plutselig snur.

Ikke lenge etter ser han et glimt av hvitt i øyekroken. Jakten er i gang. Bak berget fyker plutselig seks helt hvite ryper opp.

Et skudd fyres

av. Men rypene slipper unna. Bræin Gikling er klar over at rypejakt er omstridt i en tid der det stilles spørsmål om bestandene, men mener det er store lokale forskjeller. Over VHF-en kommer meldinger om at jaktlag to har skutt tre ryper, høyere i terrenget, tett i snø- og tåkekanten.

– Jeg har ingen tro på totalforbud, en «baglimit» er en fornuftig løsning. Jegerne vil aldri nå over de enorme områdene det er ryper i, sier han. Etter dag to oppsummerer jegerne syn av 50 ryper, «minst» og «verdens største hare» med fotblad store som en mannsneve. Ingen ble felt, men det er fortsatt to dager igjen av jakten og flere øyer i vente.

rune.endresen@dn.no

PANG! Et raskt skudd og så var det slutt for harepus. Jaktguide Eirik Bræin Gikling har drevet jakt siden han var 14 år, og leder eventselskapet Farout med kunder som Gazprom, Aker Kværner og StatoilHydro.

DAGENS FANGST. Tre ryper ble dagens utbytte for Harald Johnsen og Alf Ness, etter å ha bakset seg gjennom ulendt terreng til snøkanten på rundt 800 meter.

LOKAL PUB. Lokale Stein Andreassen i Akkarvik fikser fersk seimølje til jaktlaget på den lokale puben som er varm, ubetjent, ulåst 24 timer i døgnet og det spilles musikk for fulle mugger. Inge Mellemseter og Alf Ness studerer interiøret.